

Amsterdam bouwt nieuwe terminal voor groeiende cruisevaart

LIA DE LANGE*

De cruisevaart zit in de lift. Ook steeds meer Europeanen ontdekken deze ontspannende manier van vakantie vieren. Voor Amsterdam is dit aanleiding om de verouderde cruiseterminal aan de Oostelijke Handelskade te vervangen door nieuwbouw, waar ook in de winter iets te beleven moet zijn.

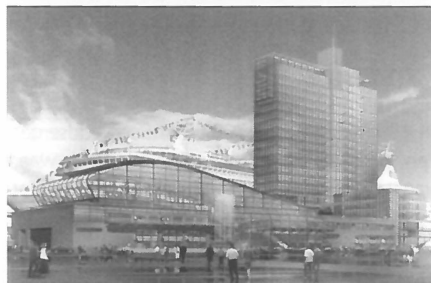
Een cruise wordt meestal geassocieerd met (oude) Amerikanen met baseballpetten en oogverblindende witte gymmen. Voor hen is de cruise een mogelijkheid om met het beperkte budget aan vakantiedagen binnen korte tijd Europa te bezoeken. De Baltische zee, de Noorse fjorden en een aantal Europese grote steden vormen een bekende cruise-route die een week tot zo'n veertien dagen duurt. Geen gesleep met bagage van hotel naar hotel, aan boord een casino, theater, restaurant, bioscoop en *tax free-winkels*. En desgewenst kan men eenmaal aan land dankzij een uitputtend programma binnen één dag het nodige aan *cult* en aan cultuur opsnuiven. Een dagprogramma met de tulpenvelden, Volendam, het bekijken van kaasmaken in een Noordhollandse stolpboerderij, het Rijksmuseum én een Amsterdams diamantcentrum is na een ontspannen vaart over de Noordzee geen enkel probleem. Een groeiende groep Amerikaanse toeristen is in het kader van de zoektocht naar de eigen *roots* vooral geïnteresseerd in cultuurhistorische trips. Een rondvaart door de Amsterdamse grachten met een uiteenzetting over de Gouden Eeuw past daar wonderwel bij.

COMFORT

De aantrekkelijkheid van de cruise wordt gevormd door de combinatie van het comfort, het reizen per boot en de mogelijkheid om in een kort tijdsbestek zonder veel rompslomp veel bestemmingen aan te doen. Het lijkt een typisch Amerikaanse vakantiebestemming, maar de laatste jaren ontdekken ook steeds meer Europeanen deze prijzige maar comfortabele vakantiebestemming. Met de toename van het aantal (welgestelde) ouderen is er een natuurlijke groeiemarkt. De gemiddelde leeftijd van de cruisevanger is echter dalende. De cruisevaart probeert nieuwe groepen aan te trekken. In de Verenigde Staten vaart het eerste Disney-schip al rond en voor wie kinderen heeft die deze varende crèche zijn ontgroeid valt wellicht een house-party cruise in de smaak. In 1971 deed voor het eerst een cruiseschip de

passagiersterminal aan de Amsterdamse Oostelijke Handelskade aan. In 1973 bezochten 21 cruiseschepen Amsterdam, in 1993 was dat aantal gegroeid tot 108. De cruiseschepen werden groter en dat leidde tot een flinke groei van het aantal passagiers in de jaren tachtig en negentig.

Amsterdam is inmiddels begonnen met de nieuwbouw van een internationale passagiersterminal op de plaats van de oude terminal aan het IJ ter plaatse van de Oostelijke Handelskade. Het gemeentebestuur had verschillende redenen om

Artist impression van de toekomstige cruiseterminal aan de Oostelijke Handelskade te Amsterdam. Bron: Havenbedrijf Amsterdam.

voor de nieuwbouw te kiezen. De eerste is een financiële; de toeristen die met de cruiseschepen de stad bezoeken geven per jaar in totaal een miljoen gulden uit en zijn daarmee een inkomstenbron voor stad en regio. De internationale passagiersterminal levert bovendien zeventienhonderd manjaren aan werk op.

TRANSFERPUNT

Een tweede reden komt voort uit de behoefte om het probleem van de in de binnenstad rondrijdende en halterende touringcars op te lossen. In de huidige situatie rijden touringcars van verschillende en niet altijd milieuvriendelijke makelij nog van hot naar her door de Amsterdamse binnenstad. Zij halen uit de binnenstedelijke hotels toeristen op en vervoeren hen naar verschillende verzamelpunten waar wordt overgestapt op excursiebus-

sen naar de Keukenhof en andere bezienswaardigheden. In de toekomst zal het nieuwe busstation onder de hal van de passagiersterminal het belangrijkste verzamelpunt zijn. Daar kunnen ook de cruisevangers op de bus stappen voor hun uitstapjes in en rond de hoofdstad.

Vanwege het klimaat wordt Nederland alleen in de maanden mei tot en met september door cruiseschepen bezocht. De reizigers vormen niet voldoende draagvlak voor een sluitende exploitatie. Daarom is gezocht naar mogelijkheden om de nieuwe terminal ook in de wintermaanden een functie te geven. De centrale hal van de terminal kan in die periode worden gesplitst in kleinere eenheden die gebruikt worden als conferentie- en expositieruimte. Daarnaast maken kantoorruimtes, horeca en een *viewing room* met uitzicht over het IJ en over de binnenstad deel uit van het project. De horeca in het gebouw moet een graantje meepikken van de ontwikkelingen in de directe omgeving van de terminal. Want was de grootste publiekstrekker tot voor kort nog de tipelzone enkele honderden meters west- en enkele honderden meters oostwaarts van de passagiersterminal, in de nabije toekomst wordt de Oostelijke Handelskade het kloppend hart van de ontwikkeling van de zuidelijke IJ-oever. Een hotel, een groot centrum voor nieuwe muziek, kantoor- en bedrijfsruimten zullen de directe omgeving van de cruiseschepen vormen. De zogenaamde Zouthaven wordt uitgegraven en wordt de vertrekplaats van rondvaartschepen over het IJ en de grachten. Het totaal aantal bezoekers van de terminal, inclusief de rondvaart, bussen, horeca en conferentie-ruimten, zal circa één miljoen per jaar zijn.

Woningbouw is pas op enige afstand mogelijk: vanwege het geluid geproduceerd door de generatoren van de passagiersschepen mogen in de directe nabijheid van de terminal geen woningen gebouwd worden.

Zomer 1999 is de terminal gereed voor gebruik, in 2000, nog vóór de komende Sail-manifestatie, wordt het totale project geopend. Overigens zullen cruisevangers die denken bij Sail op de eerste rang te zitten in hun scheepshotelkamer aan de Oostelijke Handelskade bedrogen uitkomen. Amsterdam verwacht een topdrukte waarin geen plaats is voor grote cruiseschepen in het hart van de Sail-manifestatie. De cruiseschepen zullen het daarom tijdens Sail moeten doen met een plekje in het Westelijk Havengebied.

*Redactie AGORA. Met dank aan Willem de Boer, senior account manager bij het gemeentelijk havenbedrijf Amsterdam.